

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 89456481/610/ S01
Konu : Yazılı soru önergesi (7/49499)

10-10-2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 20.08.2014 tarih ve 191980 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Manisa Milletvekili Sayın Sakine ÖZ tarafından verilen 7/49499 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (2 sayfa)

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN SAKİNE ÖZ'ÜN 7/49499 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

13.05.2014 günü Eynez Köyü Karanlıkdere Mevkii Soma Manisa adresinde Soma Kömür İşletmeleri A.Ş. Eynez Yeraltı Kömür İşletmesi işyerinde, yer altı ocağında meydana gelen iş kazası ile ilgili, kazanın doğrudan veya dolaylı meydana geliş sebeplerine ilişkin, inceleme teftişi ve idari teftiş devam etmekte olup, bu teftiş ve soruşturmalar sonucunda kazayla ilgili kesinleşmiş bilgiler paylaşılacaktır.

Doğrudan veya dolaylı olarak Bakanlığımıza iletilen bu şikayetlerin, hangi sektörü ilgilendirdiği veya hangi meslek grubu tarafından şikayetlerin yapıldığına ilişkin bir istatistiki çalışma yapılmamaktadır.

Dayanağını 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan alan ve Avrupa Birliğinin maden sektörüne yönelik 92/104/EEC ve 92/91/EEC sayılı iki temel direktifi ve Maden ve Taş Ocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzüğü'nün temel alınması ile oluşturulmuş, 19.09.2013 tarihli ve 28770 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği ile yerüstü ve sondajla maden çıkarılan işyerlerinde çalışanların sağlık ve güvenliğinin korunması için uyulması gerekli asgari şartlar belirlenmiştir.

Söz konusu mevzuat; uluslararası düzenlemelerde kabul görmüş yeni yaklaşımları içerecek şekilde, 6331 sayılı Kanunun uygulanabilirliğinin artırılması ve yaşanabilecek mevzuat boşluklarının ortadan kaldırılması amacıyla ve ihtiyaç duyulacak ayrıntılı düzenlemelerin ikincil düzenlemelerle mümkün olacağı gerçeğinden yola çıkılarak hazırlanmıştır. Anılan yönetmelik, ILO'nun 176 numaralı Madenlerde Sağlık ve Güvenlik Sözleşmesi ile de genel olarak uyumludur. Ayrıca 176 sayılı ILO sözleşmesine ilişkin ilgili tarafların görüşleri alınmaktadır. imzalanma süreci de Bakanlığımızca başlatılmıştır.

Bunun yanı sıra; 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun "İşverenin genel yükümlülüğü" başlıklı 4'üncü maddesinde,

"MADDE 4 – (1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede,

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar." hükmü ile birlikte, Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinin 8'inci ve 9'uncu maddelerinde,

"Kaçış ve kurtarma araçları

MADDE 8 – (1) İşveren, bir tehlike anında çalışanların çalışma yerlerini en kısa zamanda ve güvenli bir şekilde terk edebilmeleri için uygun kaçış ve kurtarma araçlarını sağlar ve kullanıma hazır bulundurur.

İletişim, uyarı ve alarm sistemleri

MADDE 9 – (1) İşveren, işyerinin bütününde gerekli haberleşme ve iletişim sistemini kurar.

(2) İşveren, ihtiyaç halinde yardım, kaçış ve kurtarma işlemlerinin derhal uygulamaya konulabilmesi için gerekli uyarı ve diğer iletişim sistemlerini hazır bulundurur." hükümleri yer almaktadır. Dolayısıyla mevzuatta yer alan hükümlerde işyerinde önlem alınmasını temin etmek üzere işverene çok sayıda yükümlülük verilmiş ve gelişen teknoloji ve yeni mevzuat yaklaşımına uygun olarak adı kaçış ve yaşam odası olarak belirtilmese dahi çalışma ortamında her türlü tedbirin alınması gerektiği belirtilmiştir.

Bununla birlikte yapılacak olan yeni düzenleme ile yeraltı kömür ocaklarında ferdi oksijen maskeleri kullanımı ve bu maskelerin bulunduğu istasyonlar arasındaki mesafeler ile ilgili hususlar belirlenecektir.

Bilindiği üzere 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 8'inci maddesinde;

(1) İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının hak ve yetkileri, görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle kısıtlanamaz. Bu kişiler, görevlerini mesleğin gerektirdiği etik ilkeler ve mesleki bağımsızlık içerisinde yürütür.

(2) İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları; görevlendirildikleri işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili alınması gereken tedbirleri işverene yazılı olarak bildirir; bildirilen hususlardan hayati tehlike arz edenlerin işveren tarafından yerine getirilmemesi hâlinde, bu hususu Bakanlığın yetkili birimine bildirir." hükümleri yer almaktadır. Söz konusu hükümler ile iş güvenliği uzmanları ve işyeri hekimleri mesleki bağımsızlık konusunda, işveren karşısında koruma altına alınmıştır. İşyerinde bahsedilen olumsuzlukların yaşanması durumunda iyileştirmeye yönelik öncelikle işveren ile iş güvenliği uzmanının ve işyeri hekiminin bir uzlaşma sağlaması, hayati tehlike arz eden durumlarda hiçbir şekilde uzlaşma sağlanamamış ise, mesleki sorumluluklar ve mesleki etik kuralları çerçevesinde, son çözüm olarak Bakanlığımıza yazılı bildirimde bulunulması yine anılan Kanunla karara bağlanmıştır. Bununla birlikte ilgili madde ile işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının uğrayabilecekleri sebepsiz iş sözleşmesinin feshi edilmesine engel olmak için Kanuni bir dayanak da sağlanmıştır. Diğer yandan, 4857 sayılı İş Kanununun iş akdinin feshi, feshin geçerli sebebe dayanması vs. ile ilgili 17, 18, 19, 20 ve 21'inci maddeleri 4857 sayılı Kanuna tabi olarak çalışmakta olan iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimleri için de uygulanabilir niteliktedir.

İş güvenliği uzmanlıkları ve işyeri hekimleri, söz konusu çalışan hayatı ve sağlığı olduğunda gerekli sorumluluğu üstlenmek ve mesleklerinin gerekliliklerini yerine getirmekle yükümlüdürler. Zira çalışanın hayatını ve sağlığını korumak ve gözetmek İSG profesyonellerinin en önemli yükümlülükleri arasındadır. "İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik" ve "İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik"te "mesleki bağımsızlık ve etik ilkeler" başlıklı bölümlerde de bu konulara değinilmiştir.

6331 sayılı Kanunun 13'üncü maddesinde düzenlenen "Çalışmaktan kaçınma hakkı" çalışana verilmiş bir haktır. Buna göre; çalışan, ciddi ve yakın tehlikeyle karşı karşıya kaldığında iş sağlığı ve güvenliği kuruluna, kurulun bulunmadığı yerlerde ise işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilmektedir. Kurul acilen toplanarak, işveren ise derhâl kararını vererek durumun tutanakla tespitini sağlamakla yükümlüdür. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirilir. Ciddi ve yakın tehlikenin önlenemez olduğu durumlarda ise çalışan, bu usule uymak zorunda olmaksızın işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk ederek, belirlenen güvenli yere gidebilmekte, çalışanların bu hareketlerinden dolayı haklarının kısıtlanamayacağı hükmü yer almaktadır.

Çalışanın başvurusu üzerine; iş sağlığı ve güvenliği kurulunun veya işverenin, çalışanın talebi yönünde karar vermesi hâlinde gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilmektedir. Çalışan, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınma hakkını kullandığı döneme ait ücretini alacağı gibi, bu dönemde iş sözleşmesinden doğan ve kanunlardan gelen haklarını da kullanabilmektedir. Talep etmesine rağmen gerekli tedbirlerin alınmadığı durumlarda, çalışan iş sözleşmesini feshedebilmektedir.

Sonuç olarak; söz konusu düzenlemeler Kanun maddesinde ayrıntılı olarak yer aldığından ve uygulanabilir nitelikte olduğundan yeni bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmamaktadır.